

Aurora

Es – esmu es.

Un stāstīšu jums stāstu.

Kā man teikuši, augstāk minētie ir katram rakstniekam paši grūtākie vārdi.

Kaut kā iesākums. To esmu aizguvusi no sava jaunākā brāļa pirmajiem mēģinājumiem rakstniecībā. Viņa ievadteikums mani vienmēr pārsteidzis ar savu vienkāršību.

Nu, lūk, esmu sākusi.

Man jūs jābrīdina, ka šajā jomā neesmu profesionāle. Atklāti sakot, pat neatceros, kad pēdējoreiz pieskāros pildspalvai un papīram. Redzat, es allaž esmu izpaudusies ķermeniski. Tā kā tagad to vairs nespēju, nolēmu likt lietā prātu.

Man nav nodoma manis rakstīto nodot publicēšanai. Tas būtu pārāk daudz prasīts. Patlaban esmu tajā dzīves posmā, no kā visi baidās – kad dienas pārsvarā aizņem kavēšanās pagātnē, jo nekādas dižās nākotnes vairs nav.

Šādi vismaz aizpildu savu laiku.

Manuprāt, šis stāsts – par mani un manas ģimenes vēsturi, kas iesākusies gandrīz simts gadus pirms manas piedzimšanas, – jums varētu šķist interesants.

Es zinu, ka tā par savējo domā ikviens. Un tā arī ir. Katra cilvēka dzīve ir aizraujoša, un tajā neizbēgami figurē gan labie, gan ļaunie personāži.

Un gandrīz vienmēr tur atrodams arī kas brīnumam rada.

Mani nosauca tāpat kā princesi kādā slavenā pasakā. Varbūt tieši tāpēc es vienmēr esmu ticējusi brīnumam. Un, kļūstot pieaugušākai, sapratu, ka visam tam notikumu virpulim, ko mēs piedzīvojam kopš dzimšanas brīža, varam dot alegorisku apzīmējumu – pasaka.

Un tajā mēs mītam līdz pat dienai, kad jāmirst.

Un tā, dārgo lasītāj, – jāpieņem, ka manam stāstam tāds tomēr uzradies, – ļauj man tevi iepazīstināt ar to.

Tā kā daudzi no stāsta varoņiem miruši jau sen pirms manas piedzimšanas, es ar lielu pietāti izmantošu iztēli, lai tos atkal atsauktu dzīvē.

Domās pārcilājot divu paaudžu dzīves gājumu, manī izkristalizējās galvenā tēma. Un tā, protams, ir mīlestība un ceļi, ko, tās vadīti, izvēlamies.

Daudzi no jums tūlīt nodomās, ka runāju par jūtām starp vīrieti un sievieti. Jā, tādu tur netrūkst. Bet līdzās pastāv arī citāda mīlestība, vienlīdz sargājama un spēcīga – piemēram, starp vecākiem un bērniem. Un arī tā – nepārvaramā, postošā kaisle.

Jāpiemin vēl kāda interesanta šī stāsta detaļa – milzīgais cilvēku patērētais tējas daudzums. Piedodiet, es laikam novirzījos no tēmas. Bet tā jau ar tiem, kas jūtas veci, gadās. Tūlīt turpināšu.

Ik pa laikam es iejaukšos notikumu gaitā un to pārtraukšu, kad būs nepieciešams sīkāks detaļu izklāsts. Jo stāsts ir sarežģīts.

Lai visu sarežģītu vēl vairāk, domāju, ka sākšu ar stāsta beigām – kad biju bez mātes palicis astoņgadīgs bērns. Un stāvēju uz kraujas pie Danverlijas līča – manā vismīlākajā vietā uz pasaules.

Reiz sensenos laikos...

1.

Danverlijas līcis, Rietumkorka, Īrija

Mazais augumiņš atradās bīstami tuvu klints malai. Krāšņie, rudie mati garās šķipsnās plivinājās spēcīgajā vējā. Plānā, baltā kleitiņa sniedzās līdz sīko, baso kāju potītēm. Nostiepto roku plaukostas bija pavērstas pret lejā putojošo pelēcīgo jūru, bet bālā seja – pret debesīm, it kā viņa būtu gatava upurēties trakojošajai stihijai.

Grenija Raiena kā hipnotizēta lūkojās šajā parādībai līdzīgajā tēlā. Izjūtas bija pārāk jucekliņas, lai viņa skaidri zinātu, vai redzētais ir īstenība vai arī viņas iztēles auglis. Viņa uz mirkli aizvēra acis, bet, tās no jauna atverot, stāvs vēl bija turpat. Galvā jaucoties neprātīgām domām, viņa piesardzīgi paspēra dažus soļus uz priekšu.

Pieejot tuvāk, Grenija saprata, ka tur stāv bērns, un baltā kleita izrādījās naktskreklis. Pār jūru vilkās tumši negaisa mākoņi, un vaiņģos iesitās pirmās sāļās lietus lāses. Mazās meitenītes trauklā figūra uz mežonīgās apkārtnes fona lika paātrināt gaitu.

Vējš svilpa gar ausīm, balsi pauzdamas savu niknumu. Grenija atradās kādus desmit jardus no meitenītes, kas joprojām nebija pakustējusies. Viņa ievēroja zili nosalušos kāju pirkstiņus, kas bija iekrampējušies klintī; aurojošais vējš locīja mazo, tievo ķermeni kā vītola vicu. Grenija gāja tuvāk un apstājās bērnam aiz muguras, neatpildot, ko tālāk. Instinkti viņai gribējās mesties klāt un saķert bērnu rokās. Bet ja nu meitenīte satrūkstas? Viens kļūmīgs solis, un var notikt neiedomājama traģēdija, bērnam nogāžoties uz putu apņemtajiem akmeņiem simt pēdu zemāk.

Greniju pārņēma panika, viņa izmisīgi pūlējās izlemt, kā labāk paglābt meitenīti no briesmām. Pirms viņa paspēja ko izdomāt,

meitene lēnām pagrieza galvu un pavērās viņā neko neredzošām acīm.

Grenija neprātojot pastiepa rokas. – Es neko sliktu tev nedarišu, tici man. Nāc te, pie manis, un viss būs labi.

Meitenīte skatījās viņā, neizkustējusies no vietas.

– Varu aizvest tevi uz mājām – ja vien pateiksi, kur tu dzīvo. Citādi nosalsi te līdz nāvei. Lūdzu, ļauj, es tev palīdzēšu!

Viņa lika soli tuvāk, un meitenīte it kā atmodās no sapņa – acīs tai parādījās izbailes. Viņa metās pa labi un sāka skriet gar kraujas malu, drīz vien izzūdot Grenijas skatienam.

– Es jau domāju, ka būs jāsūta tevi meklēt. Tā vētra tak ir pamatīgi pieņēmusies spēkā, ko?

– Mamm, man ir trīsdesmit viens gads, un pēdējos desmit no tiem esmu nodzīvojusi Manhetenā, – sausi atteica Grenija, ienākusi virtuvē un pakārusi slapjo jaku pie plīts. – Tev nevajag mani pieskatīt. Esmu jau liela meitene, atceries? – Viņa pasmaidīja un, piegājusi pie mātes, kas klāja vakariņu galdu, nomutēja viņu uz vaiga. – Patiešām.

– Var jau būt, bet es zinu par tevi stiprākus vīrus, kas nopūsti no klints tādā vētrā kā šī, – Ketlīna Raiena norādīja uz virtuves logu, aiz kura brāzmainais vējš līdz apnikumam monotoni sita lapas zaudējušās vistērijas brūnos zariņus pret rūti. – Nupat kā uzlēju tēju. – Ketlīna nobraucija rokas priekšautā un devās uz plīts pusi. – Gribēsi kādu krūzīti?

– Tas būtu lieliski, mamm. Varbūt apsēdies un kādu brītiņu atpūtiņi kājas, bet es ieliešu mums abām, ja? – Grenija atvilka no galda krēslu un saudzīgi nosēdināja uz tā māti.

– Bet tikai piecas minūtiņas! Sešos zēni būs mājās un gribēs tēju.

Liedama tumšo šķidrumu krūzēs, Grenija sarauktu pieri domāja par mātes nebeidzamajām rūpēm, kas veltītas vīram un dēlam. Nekas pēdējos desmit gados nebija mainījies – Ketlīna vienmēr bija izdabājusi saviem vīriešiem, viņu vēlmes un vajadzības tai allaž bijušas pirmajā vietā. Pretnostatot mātes un pašas dzīvi, kurā emancipācija un dzimumu līdztiesība bija pašsaprotamas lietas, Grenija sajūtās neveikli.

Un tomēr... Ja salīdzina viņas pašas brīvību un to, ko daudzas modernās sievietes uzskatītu par savu laiku pārdzīvojušu vīriešu tirāniju, kura gan patlaban bija apmierinātāka – māte vai meita? Grenija skumīgi nopūtās, pievienojot mātes tējai pienu. Atbilde bija skaidra.

– Te būs, mamm. Ieēdīsi kādu cepumu? – Grenija novietoja mātes priekšā atvērto skārda kārbu. Tā līdz pat augšai bija pilna ar olu krēma, šokolādes un smilšu cepumiem. Vēl viena palieka no bērnības laika, ko viņas ar figūras saglabāšanu apsēstās Ņujorkas laikabiedres uzlūkotu ar tādām pat šausmām kā nelielu kodolražeti.

Ketlīna paņēma divus cepumus un skubināja: – Nu, ņem tak tu arī! Lai es redzu, ka tu tomēr ēd vairāk par pelīti!

Grenija paklausīgi skrubināja cepumu. Kopš viņa pirms desmit dienām bija ieradusies vecāku mājās, viņa vai plīsa no mātes gatavotajiem gardumiem, kaut Grenijai piemita visveselīgākā apetīte no viņai Ņujorkā pazīstamajām sievietēm. Un arī plīti viņa izmantoja tam, kam tā bija paredzēta – nevis kā ērtu virsmu gatavo veikala ēdienu glabāšanai.

– Pastaiģā tu mazliet izvēdināji galvu, vai ne? – ievaicājās Ketlīna, tiesādama jau trešo cepumu. – Kad man uzrodas kāda problēma, es tūliņ eju staigāt un atgriežos ar atbildi rokā.

– Vai zini, mamm, – Grenija iemalkoja tēju, – es ārā redzēju ko dīvainu. Uz pašas klints malas vienā naktskreklā stāvēja meitenīte, kādus astoņus vai deviņus gadus veca. Viņai bija skaisti – gari un cirtaini – rudi mati. Man likās, ka viņa ir mēnessērdzīga... Kad piegāju klāt, meitene paskatījās uz mani ar pavisam... – viņa meklēja pareizo vārdu, – tukšām acīm. It kā mani nemaz neredzētu. Tad viņa pamodās un aizskrēja pa taku kā izbiedēts trusītis. Vai vari iedomāties, kas viņa ir?

Grenija ievēroja, kā nobāl Ketlīnas seja. – Vai tev nav labi?

Ketlīna manāmi nodrebēja. Viņa cieši paraudzījās meitā. – Tu teici, ka redzēji viņu pirms pavisam īsa brīža?

– Jā.

– Svētā Dievmāte! – Ketlīna pārmeta krustu. – Viņi ir atgriezušies.

– Kādi viņi, mamm? – Grenija raizējās par to, cik māte izskatās satriekta.

– Kāpēc viņi atkal ir te? – Ketlīna prātoja, skatīdamās tumsā aiz loga. – Kas tiem padomā? Man likās... likās, ka viss beidzies, ka viņi ir prom uz visiem laikiem... – Ketlīna saķēra Grenijas roku. – Vai esi droša, ka redzēji mazu meiteni, nevis pieaugušu sievieti?

– Pilnīgi droša, mamm. Kā jau teicu, viņai varēja būt astoņi vai deviņi gadi. Es biju uztraucusies – viņai bija basas kājas, galīgi pārslusī. Atklāti sakot, sākumā nodomāju, vai tikai tas nav spoks.

– Nu zini, nav tālu no tā, nūdien, – Ketlīna nomurmināja. – Viņi var būt ieradušies tikai dažās pēdējās dienās. Kad pagājušo piektdien nācu mājās pār kalnu, man bija jāiet gar pašu māju. Bija jau desmit vakarā, bet viņu logos gaismas nebija. Viss bija ciet.

– Par ko tu tagad runā?

– Par Danverlijas namu.

– Par to lielo, pamesto namu, kas atrodas uz kraujas aiz mūsu mājas? – vaicāja Grenija. – Tas jau gadiem stāv tukšs, vai tad ne?

– Tavā bērībā tā bija, jā. – Ketlīna nopūtās. – Taču, kad tu pārcēlies uz Ņujorku, viņi atgriezās. Bet pēc tā... negadījuma atkal aizbrauca. Visi bijām pārliecināti, ka vairs nekad viņus te neredzēsīm. Un priecājāmies par to, – viņa uzsvēra. – Mūs un viņus saista sena vēsture. Bet, – Ketlīna noplaukšķināja pa galdu un piecēlās, – kas bijis, bijis. Iesaku tev turēties tālāk no tiem. Mūsu ģimenei viņi nesuši vienīgi nelaiemes, tā ja.

Grenija noskatījās, kā māte skarbu seju dodas pie plīts un izņem no cepeškrāsns smagu metāla podu ar vakariņu virumu. – Domāju, ka viņas mātei būtu jāzina, kādām briesmām meitenīte sevi šodien pakļāva, – viņa ieminējās.

– Viņai nav mātes. – Ketlīna ar koka karoti sparīgi maisīja ēdienu.

– Vai viņa ir mirusi?

– Jā.

– Skaidrs... Un kas tad rūpējas par nabaga bērnu?

– Neprasi man par viņu mājas kārtību. – Ketlīna paraustīja plecus. – Kāda man daļa, es neko negribu zināt.

Grenija sarauca pieri. Šāda attieksme galīgi nebija raksturīga viņas mātei. Ketlīnas plašā, mātišķā sirds vienmēr atsaucās katram

nelaimē nonākušajam. Īpaši, ja runa bija par bērniem. Viņa allaž bija pirmā, pie kā vērsās kāds no ģimenes locekļiem vai draugiem, ja bija radusies problēma un nepieciešams atbalsts.

– No kā viņa nomira?

Koka karote pārstāja riņķot pa podu, un iestājās klusums. Pēdīgi Ketlīna smagi nopūtās un pagriezās pret meitu. – Nu, ja tev to nepateikšu es, tu tik un tā uzzināsi no kāda cita. Viņa pati atņēma sev dzīvību, tā tas bija.

– Gribo sacīt – viņa izdarīja pašnāvību?

– Saki, kā gribo, Grenij, tas pats vien jau ir.

– Cik sen tas bija?

– Pirms četriem gadiem viņa metās lejā no klints. Viņas ķermeni pēc divām dienām atrada izskalotu Inčidonī liedagā.

Nu bija Grenijas kārta klusēt. – Kurā vietā viņa nolēca? – viņa beidzot ierunājās.

– Jādomā – tur, kur tu šodien ieraudzīji viņas meitu. Es teiktu, ka Aurora meklēja savu mammīti.

– Tu zini, kā viņu sauc?

– Bez šaubām. Nav jau nekāds noslēpums. Lailu ģimenei reiz piederēja visa Danverlija, lielo namu ieskaitot. Senākos laikos viņi bija lordi un apkārtnes varenie. Bet sešdesmitajos gados viņi zemi pārdeva, atstādami sev vien māju uz kraujas.

– Esmu šo vārdu kaut kur redzējusi – *Lails*...

– Vietējā kapsētā ir daudz viņu kapavietu. Tā sieviete arī tur guļ.

– Vai mazo meitenīti – Auroru – tu uz kraujas esi manījusi jau agrāk?

– Tāpēc jau tētiņš viņu aizveda projām. Pēc viņas nāves mazā staigāja gar kraujas malu, saukdama mammu. Viņa bija kā pustraka aiz bēdām, tā ja.

Grenija redzēja mātes seju mazliet atmaigstam. – Nabaga drosta-liņa, – viņa nočukstēja.

– Jā, tas nu bija bēdīgs skats, bērns nebija to pelnījis. Bet tai ģimenei līdzī velkas kas nelāgs. Klausī, ko saku, Grenij, – tu nepinies tur iekšā!

– Interesanti, kāpēc gan viņi atgriezušies? – Grenija tikko dzirdami nomurmināja.

– Laili paši nosaka sev likumus. Es neko nezinu un arī negribu zināt. Beidz mani tirdīt un palidzi uzklāt tējas galdu!

Pēc desmitiem Grenija uzkāpa uz savu istabu – kā katru vakaru, kopš bija ieradusies mājās. Lejā māte rosījās, sagatavodama brokastu traukus, tēvs snauduļoja krēslā pie televizora, bet brālis Šeins bija aizgājis uz ciema krodziņu. Abi vīrieši pārvaldīja lauku saimniecību, kuras 500 akri bija atvēlēti galvenokārt piena lopu un aitu ganībām. Savos divdesmit deviņos gados Šeins, kuru māte vēl aizvien mīļi dēvēja par “zēnu”, neizrādīja nekādu vēlmi uzsākt pats savu dzīvi. Sievietes viņa dzīvē nāca un gāja, bet tikai retā bija pārkāpusi vecāku nama sliksni. Ketlīna gan rauca pieri, ka dēls vēl nav apprecējies, bet Grenija zināja, ka bez viņa māte justos pazudusi.

Viņa palīda zem segas. Klausoties, kā lietus lāses kapā loga stiklu, Grenija cerēja, ka nabaga Aurora atrodas zem jumta, sausumā un drošībā. Viņa žāvādamās atšķīra grāmatu, tomēr nespēja koncentrēties lasīšanai. Laikam svaigā gaisa dēļ viņai tā nāca miegs; Ņujorkā viņa reti kad bija gultā pirms pusnakts.

Pretēji viņai, māte, cik nu Grenija spēja atcerēties, vakaros vienmēr bija bijusi mājās. Ja mātei arī kāda nakts bija jāpavada žēlsirdības misijā pie sasirguša radnieka, sagatavošanās darbi, lai ģimene nepaliktu bez ēdiena vai tīrām drēbēm, bija līdzinājušies militārai operācijai. Domājot par tēvu, Grenija šaubījās, vai savas laulības trīsdesmit četros gados viņš kādreiz nav gulējis savā gultā. Visu savu mūžu viņš katru rītu bija cēlies pussešos, devies uz kūti un, iestājoties krēslai, pārradies mājās. Māte un tēvs allaž skaidri zināja, kur meklējams otrs. Viņu dzīves bija savijušās vienā – kopējā un nedalāmā.

Abus vienojošā saistviela bija viņu bērni.

Kad pirms astoņiem gadiem Grenija bija sagājusi kopā ar Metu, domu, ka kādreiz nākotnē abiem būs bērni, viņi uzskatīja par pašsaprotamu. Un, kā jau katrs mūsdienīgs pāris, gaidot, kad radīsies tam piemērots brīdis, viņi izmantoja laiku un, kamēr varēja, ķērās pie rīkles savai karjerai, aizvadot dienas sprīgā ritmā.

Tad kādu rītu Grenija bija pamodusies un, kā ierasts, uzvilkusi treniņbikses un jaku ar kapuci un devusies skriet gar Hudzonas upi, ieturot pausi Ziemas dārzos, kur baudīja kafiju ar pienu un maizīti. Tieši tur tas arī bija noticis. Malkojot kafiju, viņa bija ielūkojusies pie blakusgaldiņa novietotajos bērnu ratiņos. Tajos gulēja sīciņš, pavisam nesen dzimis mazulis. Greniju pēkšņi bija pārņēmusi nepārvarama vēlme izcelt zīdainīti no ratiem, maigi piespiest pie krūtīm un paaijāt. Kad mazuļa māte, nervozi pasmaidījusi, bija piecēlusies un pastūmusi ratiņus tālāk no viņas nevēlamās uzmanības, Grenija bija skrējusi uz mājām, aizelsdamās no dīvainajām sajūtām, kas bija viņā pamodušās.

Cerot, ka tas pāries, viņa visu dienu savā studijā bija nodevusies brūnā, padevīgā māla pārveidošanai par sava pēdējā pasūtījuma darbu, tomēr savādā sajūta neizzuda.

Sešos viņa pameta studiju, noskalojās dušā un pārgērbās, lai dotos uz tovakar paredzēto mākslas galerijas atklāšanu. Viņa ielēja glāzē vīnu un piegāja pie loga, no kura pavērās skats uz mirgojošajām Ņūdžersijas ugunīm Hudzonas otrā krastā.

– Es vēlos bērnu.

Grenija norija pamatīgu malku vīna. Un iespuudzās par negaidīti izteikto vārdu absurdumu. Drošs paliek drošs, viņa pateica tos vēlreiz.

Un teiktais joprojām šķita pareizs. Pilnīgi dabiski – it kā šī vēlme visu mūžu būtu bijusi līdzās, bet visi “pret” kļuvuši smieklīgi, izkūpējuši gaisā.

Grenija bija aizgājusi uz galerijas atklāšanu, kur nācās tērzēt ar šādos pasākumos tik ierasto mākslinieku un kolekcionāru publiku. Tomēr domās viņa kavējās pie iepriekš pieņemtā lēmuma – mainīt savu dzīvi – praktiskās puses. Vai viņiem nāksies pārcelties kur citur? Nē, sākumā varbūt arī ne, viņu mansarda dzīvoklis *TriBeCa** kvartālā bija pietiekami plašs, un Meta kabinetu viegli varēja pārveidot par bērnistabu. Viņš tik un tā tajā uzturējās visai reti un labprātāk atnesa klēpj datoru uz dzīvojamo istabu un strādāja tur. Viņi gan mita

---

* *Triangle Below Canal Street* – ielu trīsstūris Lejasmanhetenā Ņujorkā.

piektajā stāvā, bet kravas lifts bija pietiekami liels, lai tajā ietilptu bērnu ratiņi. Beteri parks ar labiekārtotajiem spēļu laukumiem un svaigo upes gaisu no viņu mājām bija tikpat kā ar roku sasniedzams. Grenija strādāja turpat mājā esošajā studijā, tāpēc atrastos no bērna vien dažu sekunžu gājiena attālumā – ja auklīte ar kaut ko netiktu galā.

Vēlāk, ierāpusies lielajā un tukšajā gultā, Grenija bija īdzīgi nopūtusies – šos nākotnes plānus un savu sajūsmu par tiem viņai vēl kādu brīdi nāksies glabāt sevī. Visu pagājušo nedēļu Mets bija projām, un viņa nebūs vēl vismaz pāris dienu. Šādas lietas taču nebija pārrunājamas pa telefonu! Viņa bija iemigusi krietni vēlu, iztēlē skatīdama Meta lepno seju, viņai sniedzot tam abu jaundzimušo mazuli.

Kad pārradās Mets, viņš aizrāvās ar šo ideju tikpat stipri kā Grenija. Un viņi nekavējoties ar lielu prieku bija ķērušies pie tās īstenošanas. Abi bija kā spārnos – nu viņiem bija realizējams savs slepenais kopprojekts, kas sacementēs viņus vienā – kā tas bija ar viņas pašas vecākiem. Šis bērns bija trūkstošais ķēdes posms, kas uz visiem laikiem pārvērtīs viņus par vienotu veselumu. Citiem vārdiem – par *īstu ģimeni*.

Grenija gulēja savā šaurajā bērnu dienu gultā, klausīdamās, kā vējš nikni auro aiz biežajām akmens sienām. Viņa pasniedzās pēc salvetes un izšņauca degunu.

Tas viss bija noticis pirms gada. Un bija baisi apzināties, ka šis “kopprojekts” nebija viņus apvienojis. Tas bija viņus sagrāvis.